

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 172g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 450
lit. b) din Codul de procedură civilă
(*termenul de depunere a cererii de revizuire*)

CHIȘINĂU

8 aprilie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 5 noiembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 8 aprilie 2021 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei” din articolul 450 lit. b) din Codul de procedură civilă, ridicată de către dl Lilian Popa, în interesele S.R.L. „Sansilva”, parte în dosarul nr. 2rh-74/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 5 noiembrie 2020 de către dna judecător Maria Alexei de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cererea de revizuire a hotărârii Judecătoriei Buiucani din 1 august 2013 depusă de către lichidatorul S.R.L. „Sansilva”, Lilian Popa.

4. În cadrul ședinței de judecată din 16 octombrie 2020, avocatul Olga Ciobanu, reprezentantul revizuentului, a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor menționate la § 1.

5. Printr-o Încheiere din 22 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 449.

Temeiurile declarării revizuirii

„Revizuirea se declară în cazul în care:

[...]

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

[...]”

Articolul 450

Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora

„Cererea de revizuire se depune:

[...]

b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul ei a menționat că termenul limită de cinci ani pentru a putea depune o cerere de revizuire a hotărârilor în cauzele civile limitează în mod nejustificat accesul liber la justiție, în pofida faptului că există *prima facie* un motiv care justifică

revizuirea. Astfel, în opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20 și 54 din Constituție și, prin urmare, sunt neconstituționale.

B. Aprecierea Curții

9. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

10. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

11. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

12. Obiectul excepției îl constituie textul „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânării irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei” din articolul 450 lit. b) din Codul de procedură civilă.

13. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

14. Curtea reține că o altă condiție pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

15. Analizând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect o cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești. Potrivit articolului 452 alin. (2) din Codul de procedură civilă, examinarea și dezbaterile cu privire la cererea de revizuire se limitează doar la admisibilitatea acesteia și la faptele pe care se întemeiază. Curtea constată că prevederile contestate care stabilesc termenul limită pentru depunerea unei cereri de revizuire pot fi aplicate la examinarea admisibilității cererii.

16. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 27 și jurisprudența citată acolo).

17. Autorul excepției susține că dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 20 [*accesul liber la justiție*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

18. Cu privire la incidența articolelor 1 alin. (3) și 54 din Constituție, Curtea a subliniat, în jurisprudența sa, că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorii excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 22; DCC nr. 11 din 26 ianuarie 2021, § 32; DCC nr. 19 din 9 februarie 2021, §

22; DCC nr. 22 din 16 februarie 2021, § 24; DCC nr. 35 din 30 martie 2021, § 22).

19. Curtea mai observă că autorul sesizării contestă textul „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei” din articolul 450 lit. b) din Codul de procedură civilă prin raportare la articolul 20 din Constituție, care garantează dreptul de acces liber la justiție. Așadar, Curtea va verifica dacă acest drept este incident în raport cu prevederile legale contestate.

20. Curtea notează că articolul 20 din Constituție își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de acces la un tribunal.

21. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că articolul 6 nu este aplicabil, în principiu, în cazul procedurii în care este examinată o cerere de revizuire a unui proces civil care s-a finalizat printr-o hotărâre definitivă. Căile extraordinare de atac prin care se solicită redeschiderea procedurilor judiciare nu implică, în mod obișnuit, stabilirea drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, pentru că în privința acestora există o hotărâre care se bucură de autoritatea lucrului judecat. În măsura în care cauza este guvernată de principiul *res judicata* al unei hotărâri definitive, nu se poate susține că cererea extraordinară subsecventă sau contestația prin care se solicită revizuirea hotărârii dă naștere unei pretenții justificate privind existența unui drept recunoscut în baza legislației naționale sau că soluția procedurilor în care se decide reconsiderarea aceluiași caz este decisivă pentru „stabilirea ... drepturilor sau obligațiilor cu caracter civil sau a unei acuzații în materie penală” (a se vedea *Bochan v. Ucraina (nr. 2)* [MC], 5 februarie 2015, § 44).

22. Totuși, în cazul în care o cale extraordinară de atac conduce la redeschiderea procedurilor, articolul 6 este aplicabil în privința procedurilor redeschise. De asemenea, Curtea Europeană a constatat că articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului era aplicabil și în cazuri în care căile de atac, deși catalogate în dreptul național ca extraordinare, erau similare, în esență, căilor de atac ordinare. Pentru aplicabilitatea articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu este relevantă catalogarea în dreptul național a căilor de atac ca ordinare sau extraordinare (*Bochan v. Ucraina (nr. 2)* [MC], 5 februarie 2015, §§ 46, 47).

23. Curtea reține că, potrivit articolului 119 din Constituție, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac numai în condițiile legii. În acest context, Curtea notează că ține de competența legislatorului să instituie numărul căilor de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate cu respectarea prevederilor Constituției (a se vedea DCC nr. 66 din 15 iunie 2020, § 35 și jurisprudența citată acolo).

24. Având în vedere faptul că la etapa admisibilității cererii de revizuire instanța de judecată verifică această cerere doar sub aspectul îndeplinirii condițiilor în care poate fi depusă, Curtea nu consideră incident dreptul de acces liber la justiție în privința dispozițiilor contestate din articolul 450 lit. b) din Codul de procedură civilă.

25. Prin urmare, Curtea reține că prezenta sesizare este inadmisibilă, din cauză că autorul sesizării nu a demonstrat incidența unui drept fundamental garantat de Constituție.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE :

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei” din articolul 450 lit. b) din Codul de procedură civilă, ridicată de către dl Lilian Popa, în interesele S.R.L. „Sansilva”, parte în dosarul nr. 2rh-74/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica Manole

*Chișinău, 8 aprilie 2021
DCC nr. 49
Dosarul nr. 172g/2020*